

2. Перелік пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні (2024). Електронний ресурс. URL: <https://mepr.gov.ua/upravlinnya-vidhodamy/derzhavnyj-reyestr-pestytsydiv-i-agrohikativ-dozvolenyh-do-vykorystannya-v-ukrayini/>

3. Harper, L.A., Paton, S., Hall, B., McKay, S., Oliver, R.P., Lopez-Ruiz, F.J. (2022). Fungicide resistance characterized across seven modes of action in *Botrytis cinerea* isolated from Australian vineyards. *Pest Manag. Sci*, 78, 1326–1340. DOI:10.1002/ps.6749

УДК 635.31

М. Ю. Станкевич¹, аспірантка, **І. В. Забродіна¹**, канд. с.-г. наук, доцент, **С. В. Станкевич¹**, канд. с.-г. наук, доцент,

Л. В. Немерицька², канд. с.-г. наук, доцент,

І. А. Журавська², канд. с.-г. наук

¹Державний біотехнологічний університет

²Житомирський агротехнічний фаховий коледж

РОЛЬ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ В ОЗДОРОВЛЕННІ КАРТОПЛІ ВІД ДИТИЛЕНХОЗУ

Для зменшення шкідливості стеблової нематоди картоплі добрі результати дозволяють отримати профілактичні заходи: перебирання, озеленення, видалення столонової зони та інші. Вдосконалюючи та перевіряючи ці заходи було закладено польовий дослід, який включав 7 варіантів, із яких 2 були контрольними, а ще 5 варіантів були профілактичними заходами. У першому контролі висаджували бульби без ураження (100 % здорові), а в іншому – посадку здійснювали бульбами, які відбирали з насипу без перебирання. Причому у другому контролі бульби відбирали з партії картоплі, де розповсюдженість дитиленхозу становила 11,9 %. Решта варіантів дослідження передбачали перевірку таких профілактичних заходів: перебирання, озеленення, прогрівання, видалення столонової зони та їх поєднання. У третьому варіанті застосовували одноразове перебирання з видаленням механічно ушкоджених та хворих бульб; в четвертому – бульби з насипу двічі перебирали з проміжним прогріванням при температурі 18–21 °С; у п'ятому – бульби перебирали та озеленювали на світлі протягом 10 днів. Шостий та сьомий варіанти – включали перебирання бульб з видаленням столонової зони (посадка верхівок), проте у сьомому варіанті верхівки бульб перед посадкою додатково озеленювали протягом 10 днів.

Результати спостережень, які проводили під час вегетації рослин картоплі показали, що фенологічні фази розвитку в різних варіантах досліду наставали не одночасно. Повні сходи картоплі у варіанті, де висаджували бульби з насипу без перебірки з'явилися на 4 доби пізніше, ніж у варіантах, у яких посадковий матеріал перебирали, озеленювали та обрізали стolonну зону. Таку ж затримку спостерігали під час проходження наступних фаз розвитку рослин картоплі.

Навіть одноразове перебирання вже сприяло зменшенню ураженості бульб дитиленхозом на 41,0 % порівняно з варіантом, де бульби не перебирали (табл. 1).

Таблиця 1. Вплив профілактичних заходів на розвиток дитиленхозу картоплі та її продуктивність (ФООП «Кобилів Л.», сорт Повінь, середнє за 2022–2024 рр.)

№ п/п	Профілактичні заходи	Розповсюдженість хвороби, %	Ефективність дії, %	Урожайність з одного куша, кг	Урожайність, %	
					± до контролю 1	± до контролю 2
1	Контроль 1 (здорові)	0,3	–	0,590	-	–
2	Контроль 2 (без перебирання)	27,1	–	0,470	-20,3	–
3	Одноразове перебирання	16,9	37,6	0,511	-13,4	+8,7
4	Дворазове перебирання з проміжним прогріванням	10,1	62,7	0,548	-7,1	+16,6
5	Одноразове перебирання + озеленення протягом 10 днів	15,7	42,1	0,539	-8,6	+14,7
6	Перебирання + обрізання стolonної зони	1,8	93,4	0,567	-3,9	+20,6
7	Перебирання + обрізання стolonної зони + озеленення протягом 10 днів	1,6	94,1	0,562	-4,7	+19,6

Ефективність дії цього заходу становила 37,6 %. Урожайність у даному випадку порівняно з вище згаданим варіантом досліду була більшою на 8,7 %. При подвійному перебиранні з прогріванням при температурі 18–21 °С ураженість бульб дитиленхозом була 10,1 %, а у

контролі без перебирання – 27,1 %, внаслідок чого ефективність цього заходу сягала 62,7 %, а врожайність підвищилась на 16,6 %. Очевидно, що прогрівання бульб стимулює прояв прихованої форми дитиленхозу, який видаляли під час другого перебирання.

Перебирання та озеленення бульб дало можливість зменшити на 10,2 % кількість уражених бульб в порівнянні з варіантом, в якому бульби не перебирали та зменшити недобір врожаю на 14,7 %. Поєднання трьох профілактичних заходів (перебирання, обрізання столонної зони та озеленення) сприяло найбільшому оздоровленню картоплі від ураження стебловими нематодами. Кількість хворих бульб у цьому варіанті становила лише 1,6 %, а ефективність оздоровлення (до варіанту без перебирання) становила 94,5 %. Поєднання цих заходів сприяло підвищенні врожайності на 19,6 %. Дещо менша ефективність дії спостерігалась у варіанті з поєднанням перебирання та обрізанням столонної зони, де цей показник становив 93,4 %.

Результати наших досліджень вказують на високу ефективність вище названих насінневих заходів під час оздоровлення картоплі від дитиленхозу, а також у підвищенні її врожайності, хоча ці заходи повністю не оздоровлюють насінневий матеріал. Це можна пояснюється тим, що при перебиранні картоплі не завжди можна виявити дитиленхозні бульби, оскільки захворювання частково перебуває в латентній формі. Слід відзначити, що озеленення бульб не сприяє повній загибелі фітогельмінтів, а під час видалення столонної зони не виключена можливість міграції нематод у здорову частину бульби.

УДК: 633.853.494:632.25

Стороженко Д. С., аспірант

Державний біотехнологічний університет

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗРАЗКІВ СОНЯШНИКУ ЗА СТІЙКІСТЮ ДО НЕСПРАВЖНЬОЇ БОРОШНИСТОЇ РОСИ В УМОВАХ ЛАБОРАТОРІЇ

Постановка проблеми. Відомим є явище мінливості збудників хвороб будь-якої етіології (грибів, вірусів), що становить одну з ключових проблем у захисті рослин від них. Джерелом мінливості є зміни в їх соматичних та генетичних структурах під впливом різноманітних зовнішніх факторів. Оскільки рослини є живильним